

คำว่า "เอ็นเนียแกรม" (Enneagram) อาจเป็นคำใหม่ที่คนในสังคมไทยยังไม่คุ้นเคย แต่สำหรับนักฝึกอบรมท่านนี้ เขาได้ใช้เวลาในการศึกษาศาสตร์เรื่องเอ็นเนียแกรมมาเป็นเวลากว่า 10 ปี และได้พิสูจน์กับตัวเองแล้วว่าเอ็นเนียแกรมสามารถทำให้รู้จักตัวตนของเราเองอย่างแท้จริง

อาจารย์วาทสิทธิ์ ลอเสรีวานิช เรียนจบปริญญาตรีทางด้านบัญชี และปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังจากจบปริญญาตรีมาก็ทำงานอยู่ในแวดวงวิชาการบัญชีการเงินมาโดยตลอด แต่เนื่องจากเป็นคนที่ชอบอ่าน ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในปี พ.ศ. 2540 บังเอิญได้อ่านพบเรื่องราวของนพลักษณ์หรือเอ็นเนียแกรมจากหนังสือพิมพ์มติชนแล้วเกิดความสนใจ จึงไปเข้าร่วมอบรมเรื่องนี้กับท่านสันติกรโรภิกขุ เมื่อจบการอบรมก็เกิดความประทับใจว่าศาสตร์นี้สามารถอธิบายถึงตัวตนของตนเองได้อย่างชัดเจนมาก ทำให้ค้นพบตัวเองและสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้

นักฝึกอบรมเอ็นเนียแกรม ...วาทสิทธิ์ ลอเสรีวานิช...

ทำไมจึงตัดสินใจศึกษาเรื่องเอ็นเนียแกรมในตอนนั้นคะ?

ผมไปเข้าอบรมครั้งแรกก็ไปกับภรรยาไม่ละครับ ตอนนั้นเพิ่งแต่งงานใหม่ ๆ ก็คิดว่าคนเรามาจากพื้นฐานคนละแบบ ถ้าจะมาอยู่ด้วยกันก็ต้องปรับ ก็ไปด้วยความคิดนี้ ซึ่งพออบรมจบ ทั้งผมและภรรยา รู้สึกเข้าใจกันมากขึ้น ผมเองก็เข้าใจตัวเองอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

จริง ๆ มันก็อาจจะจบแค่นั้น คือเข้าใจตัวเอง เข้าใจภรรยา มีชีวิตครอบครัวที่มีความสุข แต่อะไรที่ทำให้อาจารย์ตัดสินใจลาออกจากงานประจำ แล้วมาเป็นนักฝึกอบรมด้านเอ็นเนียแกรมอย่างจริงจังคะ?

เป็นเพราะมันไม่ใช่เข้าใจตัวเองอย่างเดียว แต่ทำให้เกิดการค้นพบตัวตนที่แท้จริงของตัวเองในหลากหลายด้าน เช่น ในเรื่องงาน ผมทำงานอยู่ในแวดวงวิชาการการเงินมาประมาณ 20 ปี ไม่เคยรู้สึกว่าจะไม่ชอบ จนกระทั่งปีทีออกมาทำเอ็นเนียแกรมเต็มตัว สองเดือนแรกนี่รู้สึกเลยว่า ไฮ้โห้ทำไมไม่ออกมาตั้งนานแล้วนะ เพราะสิ่งที่ทำมาตลอดนั้นไม่ใช่สิ่งที่เราชอบเลย แล้วงานก็ออกมาได้ไม่เต็มที่ แต่การตัดสินใจลาออกจากงานผมก็ไม่ได้ผลึผลาม คือหลังจากอบรมครั้งแรก กลับมาก็อ่านหนังสือเกี่ยวกับเอ็นเนียแกรมมาอ่านเพิ่มเติม ยิ่งอ่านก็ยิ่งเห็นประโยชน์ของศาสตร์ด้านนี้มากขึ้น จนกระทั่งแปลหนังสือเรื่อง "เอ็นเนียแกรม...ศาสตร์เพื่อความเข้าใจตนเองและผู้อื่น" ผมยิ่งเข้าใจลึกซึ้ง เพราะการแปลหนังสือเราจะต้องแปลให้คนอ่านอ่านรู้เรื่อง ฉะนั้นตัวเราต้องทำความเข้าใจให้ได้ลึก ๆ ซึ่งตรงนี้ก็เป็นที่มาของความรู้มากมายเลย แล้วผมก็ได้ไปอบรมเรื่องนี้กับผู้เขียนหนังสือเล่มนี้คือ เฮเลน พาล์มเมอร์ ซึ่งเป็นปรมาจารย์คนสำคัญของเรื่องนี้เลยด้วย

หลังจากเรียนรู้และใช้ความรู้เกี่ยวกับตัวเองอยู่ประมาณ 4-5 ปี ก็อยากจะแบ่งปันให้คนอื่นบ้าง ในปี พ.ศ. 2545 ก็เริ่มให้การอบรมเรื่องนี้ เริ่มต้นจากบริษัทที่ทำงานอยู่ อบรมไปได้ 2 รุ่น ผู้เข้าอบรมก็ชอบ บอกว่าศาสตร์นี้มันใช้ได้จริง ๆ หลังจากนั้นก็เลยเปิดอบรมเป็นคอร์สสำหรับบุคคลทั่วไป บางองค์การพอรู้ว่าผมทำเรื่องนี้ก็ติดต่อให้ไปอบรมให้ แห่งแรกที่ติดต่อมากก็คือแมงก๊วยชานี้ จากนั้นก็มีอีกหลายที่ติดต่อมา แล้วแต่ละองค์การที่ใหญ่ ๆ เราก็ไม่ได้ให้ไปทำแค่ครั้งเดียว ส่วนใหญ่เป็นการอบรมอย่างต่อเนื่องสิ่งนี้ค่อนข้างเป็นการยืนยันได้ว่าเอ็นเนียแกรมเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีประโยชน์กับเขาจริง

ก่อนออกจากงานผมก็ได้พบหนังสืออีกเล่มหนึ่ง ซึ่งต่อมาแปลเป็นชื่อไทยว่า "เป็นคน ให้เก่งคน" เป็นเล่มที่ชี้ให้เห็นชัดเจนว่า จะใช้เอ็นเนียแกรมกับการทำงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างไร ผมเห็นเล่มนี้ ก็เกิดความมั่นใจเลยว่าเราสามารถทำเรื่องนี้อย่างจริงจังได้ จึงขอลิขสิทธิ์หนังสือเล่มนี้มาทำเอง แล้วตัดสินใจลาออกจากตำแหน่ง Finance and HR Director ของบริษัทในเครือรอยเตอร์ หลังจากทำอยู่กับกลุ่มนี้มาร่วม 10 ปี

ถ้าเช่นนั้นอาจารย์ช่วยเล่าเรื่องราวของเอ็นเนียแกรมให้ฟังหน่อยสิคะ ว่าเป็นศาสตร์ที่มีที่มาอย่างไร?

คำว่า "เอ็นเนียแกรม" มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก โดย "เอ็นเนีย" (ennea) แปลว่า "เก้า" และ "แกรม" (gram) หมายถึง บางสิ่งที่ถูกเขียนหรือวาดขึ้นมา เอ็นเนียแกรมจึงหมายถึงรูปที่มีเก้า จุดบนวงกลม เอ็นเนียแกรมคือความรู้ที่อธิบายพฤติกรรมของคน ได้อย่างเป็นระบบและเข้าใจง่าย ทำให้เราเข้าใจถึงแรงผลักดันเบื้องหลังของพฤติกรรมที่เป็นแบบแผน (Pattern) ของคน เช่น แรงจูงใจจากภายใน การรับรู้ กรอบความคิด ฯลฯ ซึ่งเป็นที่มาของ จุดแข็ง จุดอ่อน สไตล์การทำงาน สไตล์การสื่อสาร การตัดสินใจ เป็นต้น

เอ็นเนียแกรมแบ่งลักษณะของคนออกเป็น 9 สไตล์ หรือ อาจจะเรียกว่า 9 ลักษณะ คือ สไตล์ที่ 1 ฉายา "คนสมบูรณ์แบบ" คือเป็นคนที่ยากจะทำให้อีกใคร มีความสมบูรณ์แบบในการพัฒนาตนเอง ผู้อื่น และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สไตล์ที่ 2 ฉายา "ผู้ช่วยเหลือ" คือคนที่อยากให้ตนเองเป็นที่ชื่นชม จึงพยายามทำอย่างให้ผู้อื่นต้องการ และพยายามเข้าไปมีบทบาทในชีวิตของผู้อื่น สไตล์ที่ 3 ฉายา "ผู้ไม่สำเร็จ" คือคนที่มีการบริหารจัดการชีวิตให้ถึงเป้าหมายและประสบความสำเร็จ สไตล์ที่ 4 ฉายา "คนโรแมนติก" เป็นคนที่ต้องการเชื่อมต่อกับตัวตนลึก ๆ ของตนเองและผู้อื่น จะรู้สึกมีชีวิตชีวถ้าได้แสดงความรู้สึกแท้จริงของตนออกมา สไตล์ที่ 5 ฉายา "นักสังเกตการณ์" เป็นคนที่ชอบสะสมความรู้และข้อมูล ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับใคร

สไตล์ที่ 6 ฉายา "นักผจญภัย" ชอบผจญภัยเพราะที่ ที่กังวล และชอบตั้งสมมติฐานในทางลบ เพื่อจะได้เตรียมตัวรับมือกับความผิดพลาด หรือเรื่องร้าย ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น สไตล์ที่ 7 ฉายา "นักผจญภัย" คือคนที่ต้องการกระตุ้นตัวเองอยู่เสมอ ด้วยความคิด ประสบการณ์ ผู้คน ชอบหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด และคิดแผนการต่าง ๆ เพื่อจะได้มีทางเลือกมาก ๆ สไตล์ที่ 8 ฉายา "ผู้ปกป้อง" คือคนที่ต้องการรู้ความจริงและควบคุมสถานการณ์ไว้ให้ได้ ต้องการทำเรื่องใหญ่ ๆ และพยายามปกป้องความอ่อนไหวของตัวเอง สไตล์ที่ 9 ฉายา "นักประสานไมตรี" คือชอบแสวงหาความกลมกลืน ความปรองดอง และความรู้สึกที่ดีต่อกัน ไม่ชอบความขัดแย้ง ความตึงเครียด และความคิดที่มุ่งร้ายต่อกัน

ในการฝึกอบรมคอร์สต่าง ๆ ไม่ว่าจะความเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม มักจะมีเนื้อหาเรื่องการทำความเข้าใจตนเองแทรกด้วยอยู่แล้ว ทำไมเราจึงต้องมาศึกษาเอ็นเนียแกรมอีกคะ ศาสตร์นี้มีคุณประโยชน์หรือวิธีการที่แตกต่างจากการอบรมอื่น ๆ อย่างไร?

ผมขอใช้คอนเซ็ปต์เรื่อง "Level of Learning" จากสาขา "Organization Development" หรือ "OD" มาอธิบายประกอบเพื่อให้เห็นภาพ ซึ่ง Level of Learning จะอธิบายถึงระดับของการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลง 3 ระดับ

ระดับแรกเรียกว่า "First-Order Learning" คือการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ อย่างที่การฝึกอบรมหรือโค้ชชิ่งทั่วไปมักจะเน้นกัน เช่น ถ้าเป็นคนแบบ Mr. Yes ตลอด คือปฏิเสธคนไม่เป็น ก็จะฝึกการสื่อสารเชิงรุก หรือ "Assertive Communication" ให้หัดปฏิเสธคนบ้าง หรือถ้าเป็นคนไม่ค่อยยอมใคร ไม่โง่งง ไม่โหล่ยดำรู้สึกมีเรื่องไม่เป็นธรรม บางครั้งแม้แต่กับหัวหน้าหรือลูกค้า เขาก็จะให้ฝึกนับในใจหนึ่งถึงสิบก่อนจะพูดหรือทำอะไร การอบรมในระดับนี้มีประโยชน์ก็จริง แต่มันไม่ได้ไปเปลี่ยนกรอบความคิดหรือโปรแกรมในหัวของเขาซึ่งเป็นที่มาของพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่เกิดขึ้นจะอยู่ได้ไม่นาน แล้วเขาก็กลับไปเป็นเหมือนเดิมอยู่บ่อย ๆ

ที่นำมาถึงการเรียนรู้ในระดับถัดไปคือ **"Second-Order Learning"** คือการเรียนรู้ที่ลึกลงไปถึงขั้นมองเห็นการทำงานของโปรแกรมหรือกรอบความคิดของเราเพื่อจะปรับเปลี่ยนโปรแกรมนั้น พุดง่าย ๆ คือให้เราเห็นว่าเบื้องหลังพฤติกรรมของเรานั้นมันเกิดมาจากความคิด ความเชื่อ หรือแรงจูงใจอะไร ยกตัวอย่าง Mr. Yes ส่วนใหญ่มักเป็นคนสไลด์ที่ 9 หรือไม่ก็สไลด์ที่ 2 เอ็นเนียแกรม จะชี้ให้เห็นว่าเบื้องหลังพฤติกรรมแบบ "ปากบอกว่าได้ ใจบอกว่าไม่" นั้น สำหรับคนสไลด์ที่ 9 ก็คือกลัวที่จะขัดแย้งกับผู้อื่น แต่สำหรับสไลด์ที่ 2 คืออยากให้ผู้อื่นยอมรับและมีความรู้สึกดี ๆ กับตน ซึ่งคนทั้งสองแบบนี้อาจไม่เคยรู้มาก่อนเลยถึงความกลัวหรือแรงจูงใจเหล่านี้ของตัวเอง เมื่อไม่รู้ตรงนี้ เราก็จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างจริงจัง

ส่วนการเรียนรู้ในระดับลึกสุดคือ **"Third-Order Learning"** เป็นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแบบที่เรียกว่า **"Transformation"** คือก้าวข้ามพฤติกรรมเดิม และสามารถแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

เอ็นเนียแกรมจะมีเป้าหมายที่ Second และ Third-Order Learning คือจะเริ่มจากการรู้ถึงกรอบความคิด ความเชื่อ โปรแกรมในสมองที่มีอยู่ แล้วปรับเปลี่ยนสิ่งเหล่านี้ให้สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์หรือประเด็นปัญหาตรงหน้าให้มากขึ้น เช่น คนสไลด์ที่ 9 ก็ต้องปรับความคิดว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา และเรียนรู้ที่จะจัดการอย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่คอยหลีกเลี่ยงหรือยอมผู้อื่นจนตัวเองมักเป็นฝ่ายถูกกระทำหรือเสียเปรียบ คนสไลด์ที่ 8 หรือพวกซีโมโหเป็นกิวัวร์ ก็ต้องเลิกมองคนหรือเรื่องต่าง ๆ ในลักษณะว่าแพ้หรือไม่แพ้ ถูกหรือผิด เพราะสิ่งเหล่านี้คือต้นเหตุแห่งความโกรธของพวกเขานั่นเอง

จากนั้นในขั้น Transformation ก็คือการลงมือทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยทำมาก่อน ซึ่งจะทำให้เรารู้สึกเป็นอิสระจากข้อจำกัดของตัวเองที่เคยมี และสามารถแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ตรงหน้าได้มากขึ้น ดังศักยภาพในตัวออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ นี่คือพลังในการเปลี่ยนแปลงของเอ็นเนียแกรม คือเป็นรูปธรรมของสิ่งที่เรียกว่า **"Self-actualization"** นั่นเอง

ถ้าอย่างนั้นก็หมายความว่าถ้าเราผ่านคอร์สอบรมเอ็นเนียแกรมครบทุกตัวในตัวเองแล้ว ปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น เราจะมีความสุขขึ้นใช่ไหมคะ?

ถ้าลงมือทำก็ใช่แน่นอน แต่เราจะไม่ใช่คำพูดอย่างนี้คือเอ็นเนียแกรมเป็นเรื่องที่อธิบายคน แต่เชื่อหรือไม่ว่าหนังสือที่ผมแปลมาทั้งหมดนั้นไม่มีสักข้อความเดียวที่บอกว่าใครนิสัยดีหรือไม่ดี ยกตัวอย่างคนสไลด์ที่ 5 ซึ่งฉายาคือ "ฤๅษีเก็บตัว" คนประเภทนี้ไม่ชอบยุ่งกับใคร และไม่ยอมให้ใครมายุ่งด้วย ถ้าบางคนเมองแล้วก็จะบอกว่าคนนี้ทำงานไม่เอาทีม เห็นแก่ตัว เอาตัวรอด แต่เอ็นเนียแกรมจะบอกว่า สำหรับคนแบบนี้เขาให้ความสำคัญกับโลกส่วนตัวและอิสระส่วนตัว ไม่ต้องการให้ตัวเองถูกระงับควบคุม เขาจึงลดการข้องเกี่ยว ลดการยุ่งเกี่ยว หรือต้องพึ่งพาคนอื่นหรือคนรอบข้าง เห็นไหมครับว่าคำอธิบายไม่มีคำว่าดีหรือไม่ดี แต่สิ่งที่ปัญหาสำหรับเขาก็คือปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เขารู้สึกอย่างไร มีความคิดเห็นอย่างไร ก็ไม่บอกใคร คนอื่นก็ไม่รู้ ทำให้การทำงานไม่ราบรื่น ถ้าใช้คำว่าเห็นแก่ตัวมันก็ดันอยู่ตรงนั้น แก้ไขอะไรไม่ได้ แต่ถ้าเข้าใจเขาด้วยคำบรรยายดังกล่าว เราก็จะก้าวพ้นการตัดสินพฤติกรรมคนว่าอันนี้ดีหรือไม่ดี

ตัวเขาเองเมื่อเข้าใจตัวเองดังนี้แล้ว เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้น ย่อมต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเอง คือมันไปต่อได้ ไม่นั่น อาจเริ่มต้นจากการตั้งคำถามกับตัวเองว่าทำไมต้องเป็นอย่างนี้ คนอื่นเขาทำไมไม่เป็น

อีกประการที่สำคัญ อย่างนำความรู้ไปตัดสินคนอื่นว่าเขาเป็นคนสไลด์ไหน เจ้าตัวจะต้องตอบเอง เพราะมันเป็นเรื่องข้างในของเขาจริง ๆ แล้วก็อย่าใช้สไลด์ของตัวเองเป็นข้ออ้างในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ค่อยสร้างสรรค์ของตัวเอง ว่าฉันเป็นคนแบบนี้แหละ เธอก่อน ๆ ฉันหน่อยสิ

แล้วการเรียนรู้ตัวเองว่าเราเป็นคนสไลด์ไหน อ่านจากหนังสือของอาจารย์น่าจะเพียงพอหรือเปล่าคะ?

อันนั้นผมว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีนะ สองอ่านทำความเข้าใจดูก่อน แต่ถ้าอยากจะทำไปมีประสบการณ์จริง เห็นพลังของศาสตร์นี้เห็นตัวเป็น ๆ ของคนแต่ละสไลด์ เข้าใจพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดที่เป็นรากเหง้าของคนแต่ละสไลด์ ควรจะลองเข้าเวิร์กช็อปซึ่งผมจัดสำหรับการแนะนำหลักสูตรเริ่มต้นจะใช้เวลา 2 วัน วันแรกเป็นการประเมินสไลด์เอ็นเนียแกรมของผู้เข้าร่วมอบรม และเรียนรู้แก่นหรือพื้นฐานของคนแต่ละสไลด์ เช่น กรอบความคิด แรงจูงใจภายใน ประเด็นปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน วันที่สองจะเป็นการประยุกต์ใช้กับการทำงานตามหัวข้อที่ต้องการ เช่น การสื่อสาร การจัดการความขัดแย้ง การสร้างทีมงาน การให้ฟีดแบ็ก ภาวะผู้นำ การขาย หรือถ้าเป็นสถาบันการศึกษา ก็จะเป็นเรื่องการเรียนการสอน เป็นต้น ในวันที่สองนี้ทุกคนจะเห็นภาพชัดเจนว่าคนทั้ง 9 สไลด์เป็นอย่างไร ประเด็นสำคัญอยู่ตรงไหน และส่งผลกระทบต่อการทำงานของเขา ต่อผู้อื่นอย่างไร หลังจากครบทุกตัวถึงปัญหาต่าง ๆ แล้วก็จะทำ Action Plan ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหัวข้อการสัมมนา

ทำไมหนังสือเอ็นเนียแกรมที่อาจารย์แปลจึงมีมากมายตั้งแต่ 5-6 เล่ม เล่มแรก 1-2 เล่มมาแปลเป็นคู่มือก็น่าจะพอ?

นั่นก็เพราะเอ็นเนียแกรมสามารถประยุกต์ใช้ได้ ในหลายแง่หลายด้านครับ โดยเริ่มแรกเลยศาสตร์นี้ถูกนำไปใช้พัฒนาตนเองในชั้นลึกระดับจิตวิญญาณก่อน จากนั้นก็เข้ามาในแวดวงจิตบำบัด Counseling การศึกษา ศิลปะ Health-care บันเทิง แล้วก็ทางธุรกิจอย่างเรื่องใกล้ ๆ ตัวเราคือครอบครัว ที่นำเอ็นเนียแกรมไปใช้ได้เป็นอย่างดีในหนังสือที่ผมแปล "เกิดมาต่างกัน เสี่ยงดูกันอย่างไร?" (Enneagram of Parenting) นั่นก็ตรงเลย

สำหรับคนที่คิดอยากจะเป็นนักฝึกอบรมด้านเอ็นเนียแกรมอย่างอาจารย์บ้าง ต้องมีคุณสมบัติอย่างไรคะ?

จริง ๆ ผมไม่ได้ตั้งใจว่าจะเป็นวิทยากรมาก่อนเลย แต่มันเกิดขึ้นจากความบังเอิญ มาเจอเรื่องนี้ แล้วรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ดีมากกับคนทุกคน จึงมีความรู้สึกที่อยากจะเผยแพร่ให้คนอื่น เหมือนอย่างที่ผมเขียนไว้ในคำนำในเล่มที่พูดถึงเมื่อสักครู่ว่า ผมไม่ใช่นักแปลอาชีพ แต่ผมแปลหนังสือเรื่องนี้มา 5 เล่มแล้ว และเหตุผลที่แปลก็คืออยากจะทำเรื่องนี้ ในความคิดเห็นส่วนตัวของผม กับสิ่งที่ทรงคุณค่าอย่างเอ็นเนียแกรมนี้ ก็อยากให้นำมาทำกันด้วย Passion เป็นหลัก

สำหรับผู้สนใจจะเป็นวิทยากรด้านนี้ ทาง International Enneagram Association เขาก็มีคำแนะนำค่อนข้างละเอียดในเว็บไซต์ของเขา หรืออาจจะเข้าไปดูสรุปย่อ ๆ ในเว็บไซต์ผมก็ได้ (www.enneagram.co.th) แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญสำหรับการเป็นวิทยากรก็คือ ต้องเข้าอบรมและใช้เวลาศึกษาระยะหนึ่ง อย่างน้อยอาจจะหนึ่งปี แล้วนำกลับมาใช้กับตัวเอง ลองดูว่าสามารถนำไปเปลี่ยนแปลงตัวเองได้จริงหรือไม่ คือคุณต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่าง ต้องเชื่อในสิ่งที่พูดเสียก่อน ต้องมองเห็น และยอมรับในจุดอ่อนและข้อบกพร่องที่เป็นไปตามสไตล์เอ็นเนียแกรมของคุณให้ได้ เพราะเรื่องนี้มันจริงกับทุกคน ไม่เว้นแม้ตัววิทยากร เวลาคุณเจอคำถามในเวิร์กชอปว่าตัวคุณเป็นลักษณะอะไร มีจุดอ่อนอย่างไร เคยมีปัญหาอย่างไร แล้วแก้ไขอย่างไร คุณต้องตอบได้อย่างซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา เพราะคุณไม่สามารถปกปิดเรื่องที่คุณยังคิดซึ้งอยู่ได้เลย

นอกจากนี้คุณก็ต้องเรียนรู้และเข้าอบรมอย่างต่อเนื่อง ผมเองแม้จะทำเวิร์กชอปมากกว่า 70 รุ่นแล้วก็ยังต้องไปอบรมเพิ่มเติมแทบทุกปี เพราะเอ็นเนียแกรมเป็นศาสตร์แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตัวเนื้อหาของมันเองก็ยังมีวิวัฒนาการอยู่เรื่อย ๆ หลังจากมีความรู้ที่ถูกต้องแม่นยำมากพอแล้ว การเป็นผู้ช่วยวิทยากรก็จะช่วยได้มาก กรุณาอย่าเริ่มด้วยการลองดูลองผิด เพราะอาจจะเกิดผลเสียกับองค์กรที่คุณไปสอนมากกว่าผลดี

จากที่อาจารย์วาจาสิทธิ์ได้ให้สัมภาษณ์มาทั้งหมดนั้นคงจะเห็นแล้วว่า การก้าวเข้ามาเป็นนักฝึกอบรมมืออาชีพของอาจารย์เริ่มต้นจากการทดลองด้วยตัวเองก่อน และเมื่อเห็นว่ามันดีจึงมีความมุ่งมั่นจริงจังที่จะเผยแพร่สิ่งนั้นต่อไป

"การเรียนรู้ใด ๆ หรือจะผู้การเรียนรู้ซึ่งตนเอง" เมื่อวันนี้คุณได้รู้จักเอ็นเนียแกรมแล้ว ก็ขอให้ได้ใช้ประโยชน์จากศาสตร์นี้ในการค้นหาตัวตนของตนเอง เพราะถ้าคุณยังไม่เริ่มรู้ ณ วันนี้ ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตจากนี้ก็จะเต็มไปด้วยคำว่า "สายเกินไป".

สำหรับคุณผู้อ่านที่สนใจอยากทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเอ็นเนียแกรมโดยเฉพาะบุคลิกลักษณะโดยละเอียดของคนแต่ละลักษณะ สามารถหาอ่านได้ในหนังสือ "ป๊นคน ให้เก่งคน" ทั้งเล่ม 1 และเล่ม 2 หรือเปิดฟังสัมภาษณ์อาจารย์วาจาสิทธิ์ได้ในรายการวิทยุทางอินเทอร์เน็ต "คุยเฟื่องเรื่องฝึกอบรม" (<http://www.traininginfomedia.com>)

ขอขอบคุณ : ร้าน On Art ถนนพระอาทิตย์ โทร. 0-2629-3450 (www.onartgroup.com)
เอื้อเฟื้อสถานที่ถ่ายภาพ

ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ความบันเทิง

www.changkhui.com

สถานีวิทยุทางอินเทอร์เน็ต พกพาติดตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา

พักผ่อนอย่างมีสาระกับรายการต่าง ๆ ในช่องทางออกดอม

- ไร่หมื่นนอก
- จาโก้
- ช่องตุง
- ช่องตุงกับหมื่นเมืองจันทร์
- Indies' Kitchen
- ช่องตุงกับหมื่น
- ไร่หมื่นกับหมื่น
- ตุงตุงเต่า
- หมื่นลิ้มหมื่นหอม
- นอกเรื่อง

สถานีที่ออกดอมช่องตุงออกดอม
a Thai Podcast Channel